

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
Кафедра психології та педагогіки гуманітарного факультету

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ЗДОРОВ'Я»

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра соціології та психології

ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
Кафедра психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту

ІНСТИТУТ
ПСИХОЛОГІЇ
ЗДОРОВ'Я

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Тези доповідей

V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 31 травня 2024 р.)

Харків
2024

УДК 159.9:378:355/359-351.74

Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України : тези доп. V Всеукр. наук.-практ. конф., 31 травня 2024 р. Харків: НА НГУ. 2024. 164 с.

У збірнику представлено наукові доповіді та повідомлення, в яких узагальнено досвід здійснення соціально-психологічного забезпечення професійної діяльності сил безпеки та оборони України.

Публікується за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України», проведення якої організовано Національною академією Національної гвардії України (31 травня 2024 року).

Матеріали конференції будуть корисними науковцям, викладачам вищих навчальних закладів, психологам-практикам, керівникам і працівникам силових структур.

Доповіді відтворені безпосередньо з авторських оригіналів з незначними коректорськими правками. За достовірність представлених матеріалів відповідальність несуть автори.

Кріцак І.В. Розмірковування над словами зі священного писання «А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води» (бук.1:2).....	67
Ларіонов С.О., Шаульська Л.В. Толерантність військовослужбовців до невизначеності у контексті їх психологічної стійкості.....	72
Макарова О.П. Етика психологічної роботи в секторі безпеки і оборони: забезпечення конфіденційності та захисту прав людини.....	76
Міршук О.Є. Мотиваційна промова командира, як засіб формування психологічної стійкості військовослужбовців в бойових умовах.....	79
Овсяннікова Я.О., Кердивар В.В. Деякі питання щодо підвищення психологічного здоров'я професійних контингентів сектору безпеки та оборони України.....	81
Пащенко А.О. Особистісні передумови вчинення бійок на службі військовослужбовцями Національної гвардії України.....	83
Платонов В.М. Концепція алгоритму психологічної підтримки фахівців-піротехніків ДСНС України.....	84
Пономаренко Я.С. Особистісне зростання фахівців сектору безпеки та оборони: теоретичні та практичні підстави для вивчення.....	87
Похілько Д.С. Залучення психолога ДСНС до заходів евакуації населення з зони активних бойових дій.....	90
Рютін В.В., Рютіна Д.М. Психологічні аспекти військової професіоналізації офіцерів запасу.....	92
Слурденко Д.О. Особистісні чинники самоврядування персоналу сектору безпеки і оборони України.....	95
Товма І.М., Токаренко Ю.В. Аналіз підходів до врегулювання основних положень військового лідерства в арміях провідних країн світу.....	97
Товма М.І. Актуальні питання забезпечення інформаційно-психологічної безпеки особового складу підрозділів сил безпеки та оборони.....	100
Тробиук Н.Ю. Роль толерантності у особистісній зрілості військовослужбовця Національної гвардії України.....	102
Харченко С.В., Колдашов О.В. Особливості здібностей соціального інтелекту здобувачів вищої освіти ХНУВС в різні роки навчання.....	104
Шевченко В.В. Просоціальна спрямованість майбутніх психологів Національної гвардії України.....	107
Юрченко-Шеховцова Т.І. Професійно-психологічний відбір в системі психологічного забезпечення НПУ МВС України.....	109
Авілов І.В. Мотивація фахівців сил безпеки та оборони діяти в складних та екстремальних умовах.....	112

особовий склад, спонукати подолати страх і проявити сміливість, мужність та відвагу, підвищити віру в себе й можливості свого підрозділу, спонукати до виконання бойового завдання та досягнення бажаного результату [0].

Найголовніший висновок з мотиваційної промови командира в бойових умовах зазвичай полягає в підкресленні важливості єдності, дисципліни та віри у власні сили. Командир має надихнути своїх підлеглих, нагадати їм про спільну мету, важливість кожного члена команди і впевненість у перемозі, навіть у найважчих обставинах. Це допомагає підвищити моральний дух, зміцнити рішучість і готовність до дій.

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що зміцнення віри у власні сили, підтримка єдності і товариськості, надання сенсу і мети завданню, зниження тривожності, моделювання позитивної поведінки, підтримка бойового духу, забезпечення психологічної підтримки є основними засобами мотиваційної промови командира та можуть значно вплинути на психологічну стійкість військовослужбовців, допомагаючи їм залишатися зосередженими, рішучими та мотивованими навіть у складних і стресових ситуаціях.

Список бібліографічних посилань

1. Грицина О.М. *Розвиток психологічної стійкості у керівників органів охорони державного кордону України* : автореф. дис. ... канд. психол. наук : 19.00.09. Хмельницький, 2018. 20 с.

2. Красницька О. *Мотиваційна промова командира як засіб формування психічної стійкості військовослужбовців та спонуки до дії*. Військова освіта. 1 (45), 2022, с. 123-135

ОВСЯННІКОВА ЯНІНА ОЛЕКСАНДРІВНА,

*кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник,
начальник навчально-наукової лабораторії екстремальної та
кризової психології науково-дослідного центру*

Національний університет цивільного захисту України

КЕРДИВАР ВАЛЕНТИН ВІТАЛІЙОВИЧ,

доктор філософії зі спеціальності «Психологія»

*старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії
екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру
Національний університет цивільного захисту України*

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ПРОФЕСІЙНИХ КОНТИНГЕНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Психологічне здоров'я військовослужбовців напряму впливає на їхню боєготовність, ефективність виконання завдань і загальний морально-

психологічний стан підрозділу. Психопрофілактична робота допомагає запобігти розвитку психологічних розладів, знизити рівень стресу та підвищити стійкість особового складу до екстремальних ситуацій. Важливою частиною цієї роботи є систематичне проведення тренінгів, семінарів і консультацій з фахівцями, які навчають військових методам саморегуляції, стрес-менеджменту та надають підтримку в складних психологічних ситуаціях.

У сучасних умовах особливу увагу слід приділяти впровадженню новітніх технологій у психопрофілактичну роботу, таких як віртуальна реальність, мобільні додатки для медитації та релаксації, а також онлайн-платформи для психологічної підтримки. Ці інструменти дозволяють надавати психологічну допомогу навіть у віддалених або важкодоступних місцях, де традиційні методи можуть бути недоступні. Крім того, створення колективної згуртованості та взаємопідтримки в підрозділі сприяє формуванню довіри та почуття безпеки серед військовослужбовців. Забезпечення такого середовища допомагає знизити ризики розвитку посттравматичних стресових розладів та інших психологічних проблем, що в свою чергу покращує загальну ефективність підрозділів безпеки та оборони [1].

Одним із ключових аспектів ефективної психопрофілактичної роботи є впровадження індивідуальних підходів до кожного військовослужбовця. Психологічна діагностика, що включає регулярні опитування та оцінки стану психічного здоров'я, дозволяє виявити індивідуальні потреби та проблеми кожного члена підрозділу. На основі цих даних можна розробити персоналізовані програми психопрофілактики, що включають спеціальні тренінги, терапевтичні сеанси та інші заходи, спрямовані на вирішення конкретних психологічних проблем. Такий підхід забезпечує більш ефективне використання ресурсів і підвищує загальну ефективність психопрофілактичної роботи [2].

Крім того, важливу роль у створенні безпечного психологічного середовища відіграє підготовка командирів та керівного складу. В рамках проведення заходів з психологічної підготовки командири повинні бути навчені розпізнавати ознаки психологічного стресу та знати основні методи надання першої психологічної допомоги. Вони мають вміти створювати атмосферу відкритості та довіри, де військовослужбовці можуть вільно висловлювати свої почуття та обговорювати проблеми. Підготовка керівників включає навчання технікам активного слухання, управління конфліктами та забезпечення психологічної підтримки. Це сприяє зміцненню лідерських якостей командирів та підвищенню їх здатності ефективно керувати підрозділом в умовах підвищеного стресу.

Не менш важливим є залучення сімей військовослужбовців до процесу психопрофілактики та реабілітації. Підтримка з боку родини має вирішальне значення для психологічного благополуччя військових. Організація сімейних заходів, консультацій та програм підтримки для родин військовослужбовців

допомагає зміцнити родинні зв'язки та створити додатковий рівень підтримки. Це особливо актуально для військових, які повертаються з зони бойових дій і потребують адаптації до мирного життя. Комплексний підхід, що включає підтримку родини, забезпечує більш успішну реабілітацію та інтеграцію військовослужбовців у суспільство після виконання службових обов'язків.

Таким чином, створення безпечного психологічного середовища в підрозділах безпеки та оборони через психопрофілактичну роботу є багатоаспектним завданням, що вимагає інтегрованих зусиль на всіх рівнях. Це включає індивідуальний підхід до кожного військовослужбовця, підготовку командирів, впровадження новітніх технологій та залучення сімей до процесу підтримки. Комплексна реалізація цих заходів сприяє зміцненню психічного здоров'я військових, підвищенню їхньої боєздатності та загальному підвищенню ефективності підрозділів безпеки та оборони.

Список бібліографічних посилань

1. Rizzo A', Shilling R. Clinical Virtual Reality tools to advance the prevention, assessment, and treatment of PTSD. Eur J Psychotraumatol. 2017 Jan 16. <https://doi.org/10.1080/20008198.2017.1414560>

2. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th ed.). Arlington, VA: American Psychiatric Publishing. <https://doi.org/10.1176/appi.books.97808904255962>

ПАЩЕНКО АНДРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ,

доктор філософії з психології, підполковник

*старший викладач кафедри психології та педагогіки гуманітарного факультету
Національна академія Національної гвардії України*

ОСОБИСТІСНІ ПЕРЕДУМОВИ ВЧИНЕННЯ БІЙОК НА СЛУЖБІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

В тезах доповіді запропоновано результати дослідження особистісних особливостей військовослужбовців Національної гвардії України, які були притягнуті до адміністративної відповідальності за бійку на службі.

Відносно проаналізованих правопорушень може розглядатись гіпотеза щодо наявності певних особистісних предикторів. Для підтвердження цього припущення проведений канонічний дискримінантний аналіз показників, з метою виявлення тих, що впливають на прогноз потрапляння досліджуваних у групу тих, хто здійснив бійку на службі [1].

При проведенні дискримінантного аналізу у групі військовослужбовців НГУ, які допустили бійку на службі отримано канонічну дискримінантну функцію, яка на 60% пояснює дисперсію показників використаних психодіагностичних методик.

Наукове видання

**СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СИЛ
БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ УКРАЇНИ**

Тези доповідей
V Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Харків, 31 травня 2024 р.)

Відповідальний за випуск:

С.О. Ларіонов

Коригування списків бібліографічних посилань:

Д.С. Кобзева

Комп'ютерне верстання:

Д.С. Кобзева

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 7. Тираж 100 пр.

Видавець і виготовлювач – Національна академія НГУ.

Майдан Захисників України, 3, м. Харків, 61001.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2799 від 22.03.2007 р.

ДЛЯ НОТАТОК